

План рада на наставном предмету у школској 2025/26. години

Назив предмета: **Глобалне безбедносне претње**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Изборни	II	5 ЕСПБ	5/75

Циљеви предмета	Стицање нових и продубљивање постојећих знања о глобалним безбедносним претњама које се у савременим околностима испољавају на различите начине и које је потребно проучавати, разумевати и објашњавати кроз мултидисциплинарни и интердисциплинарни приступ.
Исход изучавања	Познавање и разумевање основних појмова везаних за глобалну безбедност и глобалне безбедносне претње. Познавање и разумевање кључних карактеристика појединачних глобалних безбедносних претњи и могућност њиховог објашњења кроз мултидисциплинарни приступ. Упознавање са основним карактеристикама различитих глобалних безбедносних претњи и с тим у вези разумевање механизма њиховог настанка и деловања. Оспособљеност за анализу медијског извештавања о глобалним безбедносним претњама и утицај на перцепцију јавности у вези са тим (морална паника, страх од злочина). Оспособљеност за анализу деловања различитих субјеката на међународном и националном нивоу у контексту сузбијања глобалних безбедносних претњи. Студенти ће такође бити оспособљени за самостално проналажење јавно доступних база података за истраживања савремених глобалних безбедносних претњи (оружаних сукоба, тероризма и сл.), њихову примену и тумачење доступних података.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава - целине: 1. Глобализација безбедности и динамика глобалне безбедности 2. Савремени оружани сукоби (нови ратови, асиметрично ратовање, хибридно ратовање, истраживање савремених сукоба, последице оружаних сукоба) 3. Револуција у војним пословима (нове технологије и трка у наоружању) 4. Пролиферација оружја за масовно уништење 5. Нове глобалне здравствене претње – пандемије заразних болести, биотероризам, биолошко и хемијско оружје, болести преносиве храном, природне катастрофе, хемијски или радионуклеарни инциденти 6. Климатске промене (последице климатских промена као глобална претња безбедности) 7. Појмовно одређење тероризма и организованог криминалитета (кривичноправно и криминолошко дефинисање) 8. Циљеви и узроци тероризма (различити облици терористичког деловања) 9. Делатности организованог криминалитета – трговина дрогом, трговина људима, трговина оружјем и муницијом, трговина нуклеарним материјалом, трговина заштићених животињских врста, илегална трговина културним добрима, фалсификовање новца и праће новца 10. Миграције и

	криминалитет 11. Медијска слика глобалних безбедносних претњи 12. Улога различитих међународних и националних субјеката у контроли и сузбијању глобалних безбедносних претњи. Практична настава: Критично читање и представљање научних текстова, Дискусије, Анализе студија случаја, Претрага и употреба јавно доступних база података, Анализа стратешких и других докумената, Анализа медијског извештавања о глобалним безбедносним претњама, Презентације радова.

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Глобализација безбедности и динамика глобалне безбедности	3
2	Истраживање и проучавање глобалних безбедносних претњи у савременим студијама безбедности	3
3	Савремени оружани сукоби (нови ратови, асиметрично ратовање, хибридно ратовање, истраживање савремених сукоба)	3
4	Последице оружаних сукоба и импликације по циљеве одрживог развоја	3
5	Револуција у војним пословима (нове технологије и трка у наоружању)	3
6	Пролиферација оружја за масовно уништење	3
7	Климатске промене (последике климатских промена као глобална претња безбедности)	3
8	Нове глобалне здравствене претње – пандемије заразних болести, биотероризам, биолошко и хемијско оружје, болести преносиве храном, природне катастрофе, хемијски или радионуклеарни инциденти	3
9	Појмовно одређење тероризма и организованог криминалитета (кривичноправно и криминолошко дефинисање)	3
10	Циљеви и узроци тероризма (различити облици терористичког деловања)	3
11	Делатности организованог криминалитета – трговина дрогом, трговина људима, трговина оружјем и муницијом, трговина нуклеарним материјалом, трговина заштићених животињских врста, илегална трговина културним добрима, фалсификовање новца и прање новца	3
12	Миграције и криминалитет	3
13	Медијска слика глобалних безбедносних претњи	3
14	Улога различитих међународних и националних субјеката у контроли и сузбијању глобалних безбедносних претњи	3
15	Предикција и процена глобалних безбедносних претњи	3

ВЕЖБЕ

Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Претрага и употреба јавно доступних база података о оружаним сукобима	2
2	Претрага и употреба јавно доступних база података о тероризму и другим претњама безбедности	2
3	Анализа конкретног оружаног сукоба и његових последица по циљеве одрживог развоја	2
4	Анализа развоја и употребе нових технологија и могуће трке у наоружању вештачком интелигенцијом	2
5	Анализа утицаја климатских промена на глобалну безбедност	2
6	Анализа пандемије COVID-19 у контексту глобалне безбедносне претње	2
7	Међусекторски одговор на савремене глобалне здравствене претње: симулација кризне ситуације и процена ризика	2
8	Компаративна анализа тероризма и организованог криминалитета – правни и криминолошки приступ	2
9	Анализа мотива и облика терористичког деловања	2
10	Анализа облика делатности организованог криминалитета и механизма њиховог функционисања	2
11	Анализа дискурса о мигрантима и криминалитету у изабраној држави	2
12	Анализа медијског извештавања о глобалним безбедносним претњама	2
13	Анализа улоге међународних и националних актера у контроли и сузбијању глобалних безбедносних претњи	2
14	Процена глобалних претњи безбедности	2
15	Предикција глобалних претњи безбедности – могући сценарији	2

Облици извођења наставе	предавања и вежбе	
Начин оцењивања на предмету	Колоквијум 30 бодова, усмени испит 70 бодова	
Литература	Обавезна	1. Viliјams, P. (ur.), (2012). Uvod u studije bezbednosti. Beograd: Fakultet bezbednosti i JP Službeni glasnik. 2. Caverty, M.D., Mauer, V. (eds.), (2010). The Routledge Handbook of Security Studies. London and New York: Routledge. 3. Rokvić, V. i Jeftić, Z. (2015). Health issues as security issues. Vojno delo, 67(6), 53-69. 4. Martin, G. (2019). Essentials of Terrorism, Concepts and Controversies. Los Angeles: SAGE 5. . Шкулић, М. (2015). Организовани криминалитет – Појам, појавни облици, кривична дела и кривични поступак. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. 6. Игњатовић, Ђ., Стевановић, А. (прир.) Организовани криминалитет (избор текстова).

		Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. 7. Schmid, A. (Ed.) (2011). <i>The Routledge Handbook of Terrorism Research</i>. London and New York: Routledge. 8. Kay, S. (2015). <i>Global Security in the Twenty-First Century: The Quest for Power and the Search for Peace</i>. Rowman & Littlefield.
	Допунска	1. Rushton, S. & Youde, J. (Eds.) (2014). <i>Routledge Handbook of Global Health Security</i>. London & New York: Routledge. 2. Babić S. (Jović S.), Gačić J., Jakovljević V. (2017). <i>Global health threats and health protection</i>. In Bošković M., (Ed.), <i>Security Risks: Assessment, Management and Current Challenges</i> (pp. 15-31). New York: Nova Science. 3. Von Lampe, K. (2016). <i>Organized Crime, Analyzing Illegal Activities, Criminal Structures, and Extra-legal Governance</i>. Los Angeles: SAGE. 4. Илић, А. (2017). <i>Медији и криминалитет: криминолошки аспекти, докторска дисертација</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. Симеуновић, Д. (2009). <i>Тероризам</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. 5. Kury, H. & Redo, S. (Eds.) (2018). <i>Refugees and Migrants in Law and Policy – Challenges and Opportunities for Global Civic Education</i>. Springer. 6. Dimitrijević, R. I. i Paraušić, A. (2017). <i>Katalog baza podataka za istraživanja u oblasti bezbednosti</i>. Београд: Факултет безбедности.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Наставник: проф. др Вања Роквић, проф. др Слађана Јовић, проф. др Александра Илић, доц. др Иван Димитријевић Сарадник: - E-mail: vanjarokvic@fb.bg.ac.rs Консултације:	

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Глобализација безбедности у 21. веку
2. Нова расподела моћи (државна моћ)
3. Нова расподела моћи (мека моћ)
4. Нова расподела моћи (асиметрична моћ)
5. Нова расподела моћи (моћ информација, интелекта и креативности)
6. Нова расподела моћи (моћ природе)
7. Објасни три филозофије рата у оквиру тумачења Клаузевицевог схватања рата.
8. Које су главне тенденције у оружаним сукобима након 1945. године?
9. Шта подразумева концепт „нових ратова“ и на који начин глобализација утиче на њихову природу?
10. Објасни концепт рата четврте генерације

11. На који начин се рат четврте генерације повезује са идејом хибридног ратовања?
12. Које су кључне критике савремених концепата ратовања
13. Које су кључне димензије и карактеристике хибридног рата
14. Како ратови утичу на остваривање Циљева одрживог развоја (SDGs) Уједињених нација?
15. Које су кључне разлике у природи оружаних сукоба у периоду након Хладног рата у односу на период након 11. септембра?
16. Како се мењао број државних оружаних сукоба и жртава од 1946., и шта представља прекретницу?
17. Како се регионална дистрибуција оружаних сукоба променила и који континенти су највише погођени?
18. Истраживање савремених оружаних сукоба
19. Врсте, доступност и употребна вредност података о савременим оружаним сукобима
20. Базе података о савременим оружаним сукобима
21. Како је развијан однос између заразних болести и безбедности од антике до савременог доба?
22. Како је дошло до укључивања здравља у безбедносни програм крајем XX и почетком XXI века?
23. Која су три кључна здравствена питања која су допринела безбедносној секуритизацији здравља?
24. Које су основне последице пандемије COVID-19 по међународну безбедност и међудржавне односе?
25. Истраживање глобалног тероризма
26. Врсте, доступност и употребна вредност података о тероризму
27. Базе података о терористичким инцидентима
28. Криминолошко одређење тероризма (најважнији теоријски ставови)
29. Кривичноправно одређење тероризма (кривична дела која се могу подвести под дела тероризма у ширем смислу)
30. Криминолошко одређење организованог криминалитета
31. Кривичноправно одређење организованог криминалитета (законске дефиниције и кривична дела која се углавном врше у организованом виду)
32. Циљеви тероризма (појам и врсте)
33. Узроци тероризма (различити облици испољавања терористичког деловања)
34. Трговина дрогом – феноменолошка, етиолошка и виктимолошка димензија
35. Трговина људима – феноменолошка димензија (различити појавни облици и фазе у одвијању трговине људима)
36. Трговина људима – етиолошка димензија (узорци трговине људима)
37. Трговина људима – виктимолошка димензија
38. Трговина оружјем и муницијом
39. Трговина нуклеарним материјалом
40. Трговина заштићених животињских врста
41. Илегална трговина културним добрима

42. Фалсификовање новца – криминолошки и кривичноправни аспекти (повезаност са организованим криминалитетом)
43. Прање новца - криминолошки и кривичноправни аспекти (повезаност са организованим криминалитетом)
44. Повезаност миграција са различитим облицима испољавања организованог криминалитета
45. Медијска слика тероризма
46. Медијска слика организованог криминалитета
47. Медијска слика миграција
48. Нове глобалне здравствене претње у савременом свету
49. Специфичности заштите јавног здравља у катастрофама
50. Најчешћа оштећења здравља у ванредним ситуацијама
51. Заразне болести као глобална здравствена претња
52. Заразне болести као узрочник и последица ванредних ситуација
53. Међународна здравствена сарадња у борби против заразних болести
54. Утицај хемијских и радио-нуклеарних инцидената на јавно здравље
55. Јавно- здравствене последице ратова и конфликата
56. Еколошке катастрофе и јавно здравље
57. Програм психосоцијалне подршке угроженима у ванредним ситуацијама
58. Јавно ментално здравље у катастрофама
59. Здравствене последице климатских промена и миграција
60. Делатност института и завода за јавно здравље у ванредним ситуацијама